

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

**Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına
uyğun Hazırlanmış Maliyyə Hesabatları və
Müstəqil Auditorların Rəyi**

31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MÜNDƏRİCAT

	Səhifə
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANATI	1
MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ	2-3
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARI:	
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	4
Məcmu gəlir haqqında hesabat	5
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	6
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	7
Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər	8-38

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANATI
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

Bu bəyanat “Bakı Fond Birjəsi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin (bundan sonra “Cəmiyyət” və ya “BFB”) maliyyə hesabatları ilə bağlı Cəmiyyət rəhbərliyinin və müstəqil auditorların məsuliyyətlərini fərqləndirmək məqsədi ilə hazırlanmışdır. Rəhbərlik 31 dekabr 2022-ci il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatı və həmin tarixdə başa çatmış maliyyə ili üzrə məcmu gəlirləri, kapitalda dəyişiklikləri və pul vəsaitlərinin hərəkətini əks etdirən Maliyyə Hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun düzgün hazırlanması üçün məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıda göstərilənlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Uyğun mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və mütəmadi olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsədəuyğun təxminlərin və qərarların qəbul edilməsi;
- Maliyyə hesabatlarının MHBS-ə müvafiq hazırlanması və ya əgər hər hansı bir kənarlaşma varsa onun maliyyə hesabatlarında bəyan edilməsi və izahı;
- Yaxın gələcəkdə Cəmiyyət işini normal şərtlər altında davam etdirdiyi halda, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının daimilik prinsipi əsasında hazırlanması.

Rəhbərlik, həmçinin aşağıdakı məsələlər üzrə məsuliyyət daşıyır:

- Cəmiyyət daxilində səmərəli və keyfiyyətli daxili nəzarət sisteminin işlənilib hazırlanması, qurulması və möhkəmləndirilməsi;
- Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun olaraq düzgün hazırlanması və Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat sisteminin təşkil edilməsi;
- Mühasibatlıq sisteminin Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq təşkil edilməsi;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Cəmiyyətin aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması; və
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanunauyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması.

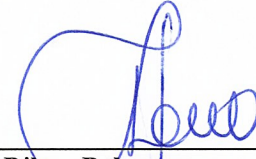
31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə Cəmiyyətin maliyyə hesabatları 16 mart 2023-cü il tarixində Cəmiyyətin Rəhbərliyi tərəfindən təsdiq edilmişdir.

İdarə Heyəti tərəfindən:

Eldar Abdullayev
İdarə Heyətinin sədri v.m.i.e.

16 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Dilarə Babayeva
Maliyyə və İdarəetmə qrupunun rəhbəri

16 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

Bakı Fond Birjasının Direktorlar Şurası və İdarə Heyətinə:

Rəy

Biz, “Bakı Fond Birjası” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin (bundan sonra “Cəmiyyət”) 31 dekabr 2022-ci il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan, həmin tarixdə başa çatmış il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatdan, kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatdan və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatdan, habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına edilən qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Bizim rəyimizə əsasən, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2022-ci il tarixinə olan maliyyə vəziyyətini, habelə göstərilən tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli şəkildə əks etdirir.

Rəy üçün Əsaslar

Biz auditini Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun Məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühəsiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika məəcəlləsinin” (MBESS məəcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu tələblərə, eləcə də MBESS məəcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin və İdarəetmə Səlahiyyətləri verilmiş Şəxslərin Məsuliyyəti

Rəhbərlik, maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, fırıldaqçılıq və ya xətalər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, rəhbərlik Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İdarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə Hesabatlarının Auditinə görə Auditorun Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimizi özündə əks etdirən auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlik də əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olduğu hallarda, BAS-a uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər fırıldaqçılıq və ya xətlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə hazırlanmış maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

Audit zamanı biz BAS-ın tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparılan zaman peşəkar müəhəkimə tətbiq edirik və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edərək qiymətləndirir, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirərək həyata keçirir və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib olan audit sübutları əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifləri aşkarlamamaq riski xətlər nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifləri aşkarlamamaq riskindən daha yüksəkdir, çünki fırıldaqçılıq, sözləşmə, saxtakarlıq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Cəmiyyətin daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun olan audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması üçün daxili nəzarət sistemi barədə anlayış əldə edirik;
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məqsədəuyğunluğunu qiymətləndiririk;
- Mühasibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutları əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətini fasiləsiz davam etmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisə və ya şərtlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığına dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməli və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Bununla belə, gələcək hadisə və ya şərtlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər;
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin maliyyə hesabatlarında ədalətli şəkildə təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddəti, habelə əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarət sistemində aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında idarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslərə məlumat veririk.

Baker Tilly Azerbaijan

16 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

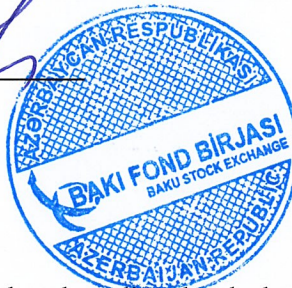
MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNƏ
(Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
AKTİVLƏR			
Uzunmüddətli aktivlər			
Əmlak, tikili və avadanlıqlar	7	1,775,600	2,057,144
Qeyri-maddi aktivlər	8	368,526	358,127
İnvestisiya qiymətli kağızları	10	2,676,201	2,774,866
Qeyri-maddi aktivlər üçün avans ödənişləri	11	1,027,743	278,537
Təxirə salınmış vergi aktivləri	16	45,309	68,123
Cəmi uzunmüddətli aktivlər		5,893,379	5,536,797
Cari aktivlər			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	12, 25	389,245	78,248
Banklarda olan depozitlər	9, 23, 25	3,722,699	5,758,090
İnvestisiya qiymətli kağızları	10	1,267,786	355,701
Vergilər üzrə avans		-	239,101
Avans ödənişləri	13	281,170	187,126
Digər cari aktivlər	14, 25	382,572	125,104
Cəmi cari aktivlər		6,043,472	6,743,370
CƏMİ AKTİVLƏR		11,936,851	12,280,167
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	15	5,040,000	5,040,000
Emissiya gəlirləri		151,800	151,800
Bölüşdürülməmiş mənfəət		5,312,378	5,883,474
CƏMİ KAPİTAL		10,504,178	11,075,274
ÖHDƏLİKLƏR			
Uzunmüddətli öhdəliklər:			
İcarə öhdəliyi	17	1,070,413	1,174,895
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər		1,070,413	1,174,895
Cari öhdəliklər			
İcarə öhdəliyi	17	237,782	-
Vergi öhdəlikləri		54,915	-
Digər cari öhdəliklər	18, 25	69,563	29,998
Cəmi cari öhdəliklər		362,260	29,998
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		1,432,673	1,204,893
CƏMİ KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR		11,936,851	12,280,167

İdarə Heyəti tərəfindən:

Eldar Abdullayev
İdarə Heyətinin sədri v.m.i.e

16 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Dilarə Babayeva

Maliyyə və İdarəetmə qrupunun rəhbəri

16 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

8-38-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər hazırkı maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MƏCMU GƏLİR HAQQINDA HESABAT

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Əqdlər üzrə tarif gəlirləri	19, 25	2,027,552	1,795,536
Digər xidmət gəlirləri	20, 25	183,073	88,810
Cəmi gəlirlər		2,210,625	1,884,346
Əməkhaqları və işçilərlə bağlı digər ödənişlər	21, 25	(1,425,224)	(1,211,525)
Ümumi və inzibati xərclər	22, 25	(1,021,513)	(712,082)
Əmlak və avadanlıqların köhnəlməsi	7	(284,964)	(312,046)
Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası	8	(41,013)	(39,857)
Cəmi əməliyyat xərcləri		(2,772,714)	(2,275,510)
Əməliyyat zərəri		(562,089)	(391,164)
Ehtimal olunan kredit zərərinin geri qaytarılması/(ehtimal olunan kredit zərəri)	23	16,148	(339,573)
Faiz gəlirləri	24, 25	489,963	545,645
Əmlak, tikili və avadanlıqların və qeyri-maddi aktivlərin silinməsindən zərər		(1,143)	(1,286)
İstiqraz satışından əldə olunan xalis gəlir		1,626	6,776
Maliyyə xərcləri	17	(133,300)	(119,717)
Məzənnə fərqi üzrə zərər		(5,783)	(3,057)
Mənfəət vergisindən əvvəl zərər		(194,578)	(302,376)
Mənfəət vergisi (xərci)/gəliri	16	(61,518)	32,430
Hesabat dövründə xalis zərər		(256,096)	(269,946)
İL ÜZRƏ CƏMİ MƏCMU ZƏRƏR		(256,096)	(269,946)

İdarə Heyəti tərəfindən:

Eldar Abdullayev
İdarə Heyətinin sədri v.m.i.e

16 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Dilarə Babayeva
Maliyyə və İdarəetmə qrupunun rəhbəri

16 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

8-38-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər hazırkı maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

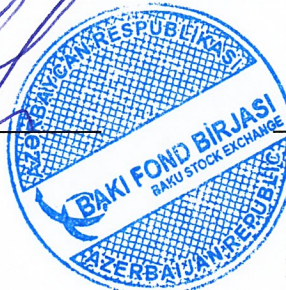
PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış il üzrə	31 dekabr 2021-ci il tarixində başa çatmış il üzrə
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Mənfəət vergisindən əvvəl zərər		(194,578)	(302,376)
Qeyri-pul maddələri üzrə düzəlişlər:			
Əmlak və avadanlıqların köhnəlməsi	7	284,964	312,046
Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası (Ehtimal olunan kredit zərərinin geri qaytarılması)/ehtimal olunan kredit zərəri	8	41,013	39,857
Faiz gəlirləri	23	(16,148)	339,573
Maliyyə xərcləri	24	(489,963)	(545,645)
Xarici valyuta qalıqlarının yenidən qiymətləndirilməsi üzrə zərər		133,300	119,717
Əmlak, tikili və avadanlıqların və qeyri-maddi aktivlərin silinməsindən zərər		5,783	3,057
İstiqraz satışından əldə olunan xalis gəlir		1,143	1,286
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklər:		(1,626)	(6,776)
Avans ödənişlərdə dəyişiklik		(94,044)	(132,309)
Digər cari aktivlərdə dəyişiklik		(257,468)	(273,842)
Digər cari öhdəliklərdə dəyişiklik		9,565	1,113
Vergi üzrə avans və öhdəliklərdə dəyişiklik		255,312	(68,597)
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri		(322,747)	(512,896)
Ödənilmiş mənfəət vergisi		-	(53,000)
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Əmlak, tikili və avadanlıqların alınması üzrə ödənişlər		(4,563)	(4,228)
Banklarda olan depozitlərdə xalis dəyişiklik		2,003,616	(242,000)
İnvestisiya qiymətli kağızlarında xalis dəyişiklik		(811,794)	491,078
Banklarda olan depozitlər üzrə alınmış faiz gəlirləri		349,559	336,260
İnvestisiya qiymətli kağızları üzrə alınmış faiz gəlirləri		188,327	181,419
Qeyri-maddi aktivlərin alınması üzrə ödənişlər		(800,618)	(306,388)
İnvestisiya fəaliyyətinə yönələn xalis pul vəsaitləri		924,527	456,141
Maliyyə fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Ödənilmiş dividendlər		(285,000)	(289,275)
Maliyyə fəaliyyətinə yönələn xalis pul vəsaitləri		(285,000)	(289,275)
Valyuta məzənnəsindəki dəyişikliyin pul vəsaitlərinə və onların ekvivalentlərinə təsiri		(5,783)	(3,057)
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ VƏ ONLARIN			
EKVİVALENTLƏRİNDƏ XALIS ARTIM/(AZALMA)		310,997	(402,087)
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ, <i>ilin</i> <i>əvvəlində</i>	12	78,248	480,335
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ <i>ilin</i> <i>sonuna</i>	12	389,245	78,248

İdarə Heyəti tərəfindən:

Eldar Abdullayev
İdarə Heyətinin sədri v.m.i.e

16 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Dilarə Babayeva
Maliyyə və İdarəetmə qrupunun rəhbəri

16 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

8-38-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər hazırkı maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

“BAKI FOND BIRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT 31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Azərbaycan manatı ilə)

	Nizamnamə kapitalı	Emissiya gəlirləri	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi kapital
1 yanvar 2021-ci il	1,260,000	151,800	10,253,145	11,664,945
İl üzrə cəmi məcmu gəlir	-	-	(269,946)	(269,946)
Elan edilmiş dividendlər	-	-	(319,725)	(319,725)
Nizamnamə kapitalında artım	3,780,000	-	(3,780,000)	-
31 dekabr 2021-ci il	5,040,000	151,800	5,883,474	11,075,274
İl üzrə cəmi məcmu gəlir	-	-	(256,096)	(256,096)
Elan edilmiş dividendlər	-	-	(315,000)	(315,000)
31 dekabr 2022-ci il	5,040,000	151,800	5,312,378	10,504,178

İdarə Heyəti tərəfindən:

Eldar Abdullayev
İdarə Heyətinin sədri v.m.i.e

16 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Dilarə Babayeva
Maliyyə və İdarəetmə qrupunun rəhbəri

16 mart 2023-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

8-38-ci səhifələrdə verilmiş qeydlər hazırkı maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ

(Azərbaycan manatı ilə)

1. CƏMIYYƏT VƏ ONUN ƏSAS FƏALİYYƏTİ

“Bakı Fond Birjası” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti (“Cəmiyyət” və ya “BFB”) 23 oktyabr 1997-ci il tarixində təsis edilmiş və Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərir.

Cəmiyyətin əsas fəaliyyəti Azərbaycan Respublikası daxilində bütün növ qiymətli kağızlarla ticarət əməliyyatlarının təşkil edilməsidir. Cəmiyyət Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsinin (“QKDK”) verdiyi lisenziya əsasında 2000-ci ilin iyul ayından etibarən fəaliyyət göstərir.

Cəmiyyətin səhmdarları

31 dekabr 2022 və 2021-ci il tarixlərində Cəmiyyətin səhmdarları aşağıdakılar olmuşdur:

	31 dekabr 2022-ci il, %	31 dekabr 2021-ci il, %
“Azərbaycan Sənaye Bankı” ASC	9.5239	9.5239
“Dəmir İnvestisiya Şirkəti” QSC	4.7619	4.7619
“Kapital Partners” MMC	4.7619	4.7619
“Brokdil-Az” MMC	4.7619	4.7619
“PSG-Kapital İnvestisiya Şirkəti” QSC	4.7619	4.7619
“Bank of Baku” ASC	4.7619	4.7619
“Kapital Bank” ASC	4.7619	4.7619
“Qlobal Menkul Dəyərlər” Anonim Şirkəti	4.7619	4.7619
“Borsa İstanbul” Anonim Şirkəti	4.7619	4.7619
“Mars Investment” MMC	4.7619	4.7619
“Respublika Invest” MMC	4.7619	4.7619
“Azərbaycan Beynəlxalq Bankı” ASC	4.7619	4.7619
“UniKapital İnvestisiya Şirkəti” ASC	4.7619	4.7619
“Yunayted Kredit Bank” ASC (Ləğv prosesindədir)	4.7619	4.7619
“Yapı Kredi Bank Azərbaycan” ASC	4.7619	4.7619
“Caspian Financial LTD” MMC	4.7619	4.7619
“Xalq Kapital İnvestisiya Şirkəti” QSC	4.7619	4.7619
“Invest-AZ İnvestisiya Şirkəti” QSC	4.7619	4.7619
“Plato Capital and Co. İnvestisiya Şirkəti” ASC	4.7619	4.7619
“Invest-AZ Yatırım Menkul Dəyərlər” Anonim Şirkəti	4.7619	4.7619
Cəmi	100	100

Cəmiyyətin hüquqi ünvanı

Cəmiyyətin hüquqi ünvanı Bülbül prospekti 19, Bakı şəhəri, Azərbaycan Respublikasıdır.

31 dekabr 2022-ci il tarixində Cəmiyyətin fəaliyyət göstərdiyi ünvanı Həsən bəy Zərdabi prospekti 2A, Şokolad Tauer, Bakı şəhəri, Azərbaycan Respublikasıdır.

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan manatı ilə)

2. CƏMIYYƏTİN FƏALİYYƏT MÜHİTİ

Cəmiyyətin fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilir. Cəmiyyət inkişaf etməkdə olan bazarın xüsusiyyətlərini əks etdirən Azərbaycanın iqtisadi və maliyyə bazarları ilə qarşılıqlı fəaliyyət göstərir. Hüquq, vergi və tənzimləyici strukturlar daimi inkişafdadır, bununla belə mütəmadi olaraq yeni şərtlərə, dəyişikliklərə məruz qalırlar, bu isə öz növbəsində digər hüquqi və maliyyə çətinlikləri ilə birlikdə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən müəssisələrin üzləşdiyi problemləri daha da gücləndirir.

Azərbaycan iqtisadiyyatı həmçinin beynəlxalq enerji qiymətləri səviyyəsindən əhəmiyyətli dərəcədə asılıdır. Xam neftin qiyməti ilin birinci yarısında təchizat ilə bağlı çətinliklər səbəbindən artmış, lakin ilin ikinci yarısından etibarən mümkün iqtisadi tənəzzüllə bağlı çətinliklər tələbi azaldığından neft qiymətləri ümumilikdə azalmışdır. “Brent” markalı neftin spot qiyməti 2022-ci ildə 1 barel üçün orta hesabla 100 ABŞ dolları təşkil etmişdir. Yüksək neft qiymətləri ölkənin iqtisadi inkişafını dəstəkləmişdir.

2015-2016-cı illərdə Azərbaycan manatının dəyərdən düşməsi biznes mühitində ciddi qeyri-müəyyənliklərə səbəb olmuşdur. Bu səbəbdən hökumət son 5 ildə sabit məzənnəni qorumaq üçün bütün lazımi tədbirləri həyata keçirmişdir. Nəticədə, neftin dünya bazarındakı qeyri-sabit qiyməti yerli valyutaya təsir göstərməmiş, eləcə də biznes mühitində qeyri-müəyyənlik artmamışdır. COVID-19 koronavirus pandemiyası 2020-ci ildə müəssisələrə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmişdir, lakin hökumətin uğurlu peyvənd kampaniyasından sonra müəssisələrin əksəriyyəti 2021-ci və 2022-ci ilin birinci yarısında davamlı olaraq öz normal fəaliyyətinə qayıtmışdılar. Qarabağ regionunda atəşkəs razılaşmasının davam etməsi biznes mühitini də müsbət təsir göstərir, çünki investisiyaların cəlb edilməsi və işğaldan azad edilmiş ərazilərin inkişafı üçün hökumət tərəfindən həyata keçirilən bir sıra layihələr mövcuddur.

ÜDM 2021-ci illə müqayisədə 2022-ci ildə 4.6% artaraq 133.8 milyard AZN-ə (78.7 milyard ABŞ dolları) çatmışdır. Dövlət Gömrük Komitəsinin statistikasına əsasən 2022-ci il ərzində Azərbaycan Respublikasının xarici ticarət dövriyyəsi təqribən 52.69 milyard ABŞ dollarına çatmışdır. Bu məbləğin 38.15 milyard ABŞ dolları ixrac olunan məhsulların, 14.54 milyard ABŞ dolları isə idxal olunan məhsulların payına düşmüşdür.

Beynəlxalq kredit reyting agentlikləri mütəmadi olaraq Azərbaycan Respublikasının kredit reytingini qiymətləndirirlər. “Fitch” və “S&P” Azərbaycan Respublikasının reytingini “BB+” olaraq qiymətləndirmişdir. “Moody’s Investors Service”, ölkə üçün “Ba1” kredit reytingini təyin etmişdir.

3. MÜHÜM MÜHASİBAT PRİNSİPLƏRİ

Uçot siyasətinin bu maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsində istifadə edilən əsas müddəaları aşağıdakı bəndlərdə göstərilmişdir. Digər açıqlamalarda edilmiş istinad qeydləri istisna olmaqla, göstərilən uçot siyasəti müddəaları təqdim edilən bütün hesabat dövrlərində ardıcıl tətbiq edilmişdir.

Hesabatların uyğunluğunun bəyanatı

Cəmiyyətin hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Standartları Şurası tərəfindən dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları (“MHBS”) və Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına Şərhlər Komitəsi (“MHBSŞK”) tərəfindən dərc edilmiş şərtlər əsasında hazırlanmışdır.

Cəmiyyətin maliyyə hesabatları tarixi dəyər prinsiplərinə əsasən hazırlanmışdır. Maliyyə hesabatları əksi göstərilmədiyi hallarda Azərbaycan manatı (“AZN”) ilə təqdim edilmişdir.

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMIYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan manatı ilə)

Fasiləsizlik prinsipi

Bu maliyyə hesabatları Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipi əsasında yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

Rəhbərlik hesab edir ki, Cəmiyyət yaxın gələcəkdə fəaliyyətini davam etdirəcək və Cəmiyyətin likvidasiyasına nə istək, nə də ehtiyac olmayacaq, eləcə də fəaliyyəti dayandırmaq və ya Azərbaycan Respublikasının qanunları və ya normativ aktları əsasında kreditorlardan qorunmaq üçün müdafiə axtarmaq üzrə nə niyyət, nə də zərurət mövcud deyil. Buna görə, aktiv və öhdəliklər adi fəaliyyətin gedişində Cəmiyyətin aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olması fərziyyəsi ilə hesabatlarda əks etdirilmişdir. Bəzi maliyyə hesabatları standartları rəhbərlik tərəfindən Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələbləri və nəzərə alınmalı olan müəyyən məsələləri və fasiləsizlik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesablara daxil edilməsini əhatə edir.

Əsas uçot qaydaları aşağıda göstərilmişdir:

Cari və uzunmüddətli təsnifləşdirmələr

Cəmiyyət aktiv və öhdəlikləri cari/uzunmüddətli təsnifləşdirmələr əsasında maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda təqdim edir. Aktiv aşağıdakı hallarda cari aktiv sayılır:

- Adi əməliyyat dövründə satılması və ya istehlak edilməsi nəzərdə tutulan və ya satılması ehtimal edilən;
- İlk olaraq ticarət məqsədilə saxlanılan;
- Hesabat tarixindən sonrakı 12 ay ərzində satılması ehtimal edilən; və ya
- Hesabat tarixindən ən az on iki ay sonra öhdəliyin ödənilməsi üçün mübadilə edilməsi və ya istifadə edilməsi üçün məhdudlaşdırılması halları istisna olmaqla, pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri.

Digər bütün aktivlər uzunmüddətli aktivlər sayılır.

Öhdəlik aşağıdakı hallarda cari öhdəlik sayılır:

- Adi əməliyyat dövrü ərzində ödənilməsi gözlənilən;
- İlk olaraq ticarət məqsədilə saxlanılan;
- Hesabat tarixindən sonrakı 12 ay ərzində satılması ehtimal edilən; və ya
- Hesabat dövründən sonra ən az on iki ay müddətində öhdəliyin ödənilməsini təxirə salmaq üzrə qeyri-şərtsiz hüquq mövcud deyil.

Cəmiyyət bütün digər öhdəlikləri uzunmüddətli öhdəliklər olaraq təsnif edir. Təxirə salınmış vergi aktivi və öhdəliyi uzunmüddətli aktiv və öhdəliklər kimi təsnif edilir.

“Müştərilərlə bağlanmış Müqavilələr üzrə Gəlirlər” adlı 15 saylı MHBS

15 saylı MHBS, müəssisələrə müştərilər ilə bağlanmış müqavilələrdən gəlirlərin uçotu üzrə vahid məcmu modeli tətbiq edir.

15 saylı MHBS-in əsas prinsipinə görə, müştəriyə vəd verilmiş məhsul və ya xidmətlərin, həmin məhsul və ya xidmətlərin mübadiləsi üzrə ehtimal olunan dəyərində çatdırılmasının təsviri üçün tanınmalıdır.

Standart, xüsusilə, gəlirlərin tanınması üçün beşaddımlı bir yanaşma təqdim edir:

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan manatı ilə)

- 1-ci Addım: Müştərilərlə bağlanmış müqavilələri müəyyən etmək;
- 2-ci Addım: Müqavilə öhdəliklərini müəyyən etmək;
- 3-cü Addım: Əməliyyat qiymətini müəyyən etmək;
- 4-cü Addım: Müqavilə öhdəlikləri üzrə əməliyyat qiymətlərinin ayrılması;
- 5-ci Addım: Müəssisə müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirirsə (yetirdiyi zaman) gəlirin tanınması.

Əmlak, tikili və avadanlıqlar

Əmlak, tikili və avadanlıqlar tələb olunduğu hallarda toplanmış amortizasiya və ehtiyatlar üzrə ayırmalar çıxılmaqla faktiki dəyər əsasında uçota alınır.

Əsas istismar və ya təmir xərcləri əvəzləşdirilən aktiv və ya aktivin hissələri, yoxlama xərcləri və əsaslı təmir xərclərindən ibarətdir. Aktiv və ya aktivin bir hissəsi ayrıca olaraq amortizasiya olunduqda və cari olaraq silindikdə və ya əvəzləşdirildikdə və həmin aktivlə bağlı gələcək iqtisadi gəlirlərin Cəmiyyətə axını ehtimal olunduqda, xərclər kapitallaşdırılır. Aktivin hissəsi bir komponent olaraq ayrıca nəzərə alınmadıqda, əvəzləşdirmə dəyəri dərhal silinən əvəzləşdirilən aktivlərin qalıq dəyərini qiymətləndirmək üçün istifadə olunur. Əsas saxlama proqramları ilə bağlı təftiş xərcləri kapitallaşdırılır və növbəti yoxlama dövrü ərzində amortizasiya olunur.

Gələcəkdə iqtisadi fayda gətirməyən bütün əmlak, tikili və avadanlıqlar dərhal məcmu gəlir haqqında hesabatda xərc olaraq tanınır.

Lizinq sazişləri

İcarə, nəzərdən keçirildiyi müddət ərzində aktivdən (əsas aktivdən) istifadə üzrə müqavilədir. Əgər müştərinin müəyyən edilmiş aktivin istifadəsi üzrə və aktivin birbaşa istifadəsi nəticəsində yaranan iqtisadi mənfəəti əldə etmək hüququ varsa, nəzarətin davam etdiyi hesab edilir.

İcarə öhdəliyi başladıqda, Cəmiyyət qısamüddətli, eləcə də aşağı dəyərli icarə öhdəliyindən başqa bütün icarələr üçün aktiv və icarə öhdəliyini istifadə hüququnu tanıyır.

Aktivdən istifadə hüququ əvvəlcə maya dəyərində uçota alınır və sonradan yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla maya dəyəri ilə ölçülür.

İcarə öhdəliyi əvvəlcə gələcək icarə ödənişlərinin cari dəyəri məbləğində uçota alınır. Sonradan icarə öhdəlikləri faiz və icarə ödənişləri üçün düzəldilir.

Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiya və yığılmış dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla ilk olaraq tanınmış məbləğdə qeyd olunur.

Ayrıca əldə edilmiş qeyri-maddi aktivlər ilkin tanınma zamanı əldə olunmuş dəyər ilə ölçülür. Cəmiyyətin əldə edilmiş qeyri-maddi aktivlərin dəyəri əldə edilmə tarixinə olan ədalətli dəyərdir.

İlkin tanınmadan sonra qeyri-maddi aktivlər faydalı istismar müddətləri və yığılmış dəyərsizləşmə zərərləri üzrə yığılmış amortizasiya çıxılmaqla azalan qalıq metodu ilə ilkin dəyərdə tanınır. Daxildə yaranmış qeyri-maddi aktivlər kapitallaşdırılmır və xərclər baş verdiyi ildə məcmu gəlir haqqında hesabatda əks etdirilir.

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan manatı ilə)

Köhnəlmə və amortizasiya

Köhnəlmə və amortizasiya, əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin qalıq dəyərində onların faydalı iqtisadi ömrü nəzərə alınmaqla hesablanmış dərəcələrdən istifadə etməklə tətbiq edilir. Faydalı iqtisadi ömür təxminləri, qalıq dəyərləri və köhnəlmə/amortizasiya metodları gələcək üçün nəzərə alınmış təxminlərdə dəyişikliklərin təsiri ilə birlikdə hər bir hesabat tarixində yenidən aşağıdakı dərəcələrlə təhlil edilir (torpaq sahələri amortizasiya edilmir):

Bina və qurğular	5%-7%
İstifadə hüququ verən aktivlər	İcarə şərtlərindən asılıdır
Maşın və avadanlıqlar	10%-25%
Nəqliyyat vasitələri	10%-25%
Mebel və ofis avadanlığı	10%-20%
Qeyri-maddi aktivlər	10%-20%

Aktivin qalıq dəyəri dedikdə aktivin artıq istifadə edilmiş olması və istifadə müddətinin sonunda olacağı vəziyyətdə olması fərziyyəsi ilə Cəmiyyətin həmin aktivin satışından əldə ediləcəyi vəsaitlərin məbləği, çıxılışın satışın təxmini xərcləri nəzərdə tutulur. Aktivin qalıq dəyəri o halda sıfır olur ki, Cəmiyyət həmin aktivini onun istifadə müddətinin sonuna qədər istifadədə saxlamaq niyyətində olsun. Aktivlərin qalıq dəyərləri və istifadə müddətləri hər bir hesabat tarixində müvafiq surətdə yenidən təhlil edilir və dəqiqləşdirilir.

Avans ödənişləri

Avans ödənişləri zərər üzrə ehtiyat çıxılmaqla ilkin dəyərlə tanınır. Avans ödənişləri ilə bağlı mal və ya xidmətlərin bir ildən sonra əldə ediləcəyi ehtimal olunduqda və ya ilkin tanınma zamanı aktivlə bağlı avans ödənişləri uzunmüddətli aktiv olaraq təsnif edildikdə avans ödənişlər uzunmüddətli aktiv olaraq təsnif edilir. Uzunmüddətli ödənilmiş avanslar maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əmlak, tikili və avadanlıqların təchizatçılarına avans ödənişlər olaraq təsnif və təqdim olunur.

Aktivlərin əldə olunması üçün ödənilmiş avanslar Cəmiyyət aktivinin nəzarətini ələ keçirdikdən sonra aktivin qalıq dəyərində köçürülür və aktivlə bağlı gələcək iqtisadi səmərələrin Cəmiyyətə daxil olacağı ehtimal olunur. Avans ödənişlərinə aid olan mal və ya xidmətlər əldə olunan zaman digər əməliyyatlar üzrə edilmiş avans ödənişləri isə mənfəət və zərər hesablarına silinir.

Avans ödənişləri ilə bağlı aktivlər, mal və ya xidmətlərin əldə olunmadığına dair göstərici olduqda, avans ödənişlərinin qalıq dəyəri müvafiq olaraq silinir və müvafiq dəyərsizləşmə zərəri məcmu gəlir haqqında hesabatda qeydə alınır.

Maliyyə alətləri

Cəmiyyət, maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəflərindən biri olduqda, maliyyə alətləri və maliyyə öhdəlikləri onun maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında tanınır. Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə ölçülür. Maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin alınması və ya yaranması ilə birbaşa əlaqəli olan əməliyyat xərcləri (mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülən maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərindən başqa) əlavə edilir və ya ilkin tanınmada maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərindən, müvafiq olaraq, əlavə edilir və ya çıxılır. Mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə tanınan maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin alınmasına birbaşa aid olan əməliyyat xərcləri dərhal mənfəət və ya zərərdə tanınır.

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivlərinin müntəzəm şəkildə satın alınması və ya satılması satış tarixi əsasında tanınır və ya xitam verilir. Bütün tanınmış maliyyə aktivləri sonradan, maliyyə aktivlərinin təsnifatına əsasən, amortizasiya edilmiş dəyerdə və ya ədalətli dəyerdə bütünlüklə ölçülür.

Maliyyə aktivlərinin təsnifatı

Aşağıdakı şərtlərə cavab verən borc alətləri sonradan amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülür:

- Maliyyə aktivinin müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq pul vəsaitlərinin axınının yığılması üçün maliyyə aktivlərinin saxlanması məqsədilə maliyyə aktivini biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Maliyyə aktivinin müqavilənin şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə əsas pul vəsaitlərinin və ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə faizlərin ödənilməsini nəzərdə tutan pul vəsaitlərinə yönəldir.

Aşağıdakı şərtlərə cavab verən borc alətləri sonradan digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərle ölçülür (DMGVƏD):

- maliyyə aktivini, müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq pul vəsaitləri axınının yığılması və maliyyə aktivlərinin satışı məqsədi daşdıqda, biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- maliyyə aktivini üzrə, müqavilənin şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə əsas pul vəsaitlərinin və ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə faizlərin ödənilməsini nəzərdə tutan pul vəsaitlərinin yaranmasına səbəb olur.

Adətən, bütün digər maliyyə aktivləri sonradan mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərle ölçülür (MZVƏD).

Yuxarıda göstərilənlərə baxmayaraq, Cəmiyyət maliyyə aktivinin ilkin tanınmasında aşağıdakı qəti seçimi/təyinatı həyata keçirə bilər:

- Müəyyən meyarlar qarşılanmadıqda Cəmiyyət kapital investisiyası üzrə müvafiq ədalətli dəyerdə dəyişikliyin digər məcmu gəlirdə təqdimatı üçün qəti tədbirlər həyata keçirə bilər; və
- Cəmiyyət uçot sistemində uyğunsuzluğu əhəmiyyətli dərəcədə azaltmaq məqsədilə, amortizasiya edilmiş maya dəyərində və ya DMGVƏD ölçülmə meyarlarına cavab verən borc investisiyasını əks keçid etməmək şərtlə MZVƏD edə bilər.

Amortizasiya olunmuş dəyər və effektiv faiz dərəcəsi metodu

Effektiv faiz dərəcəsi metodu borc alətinin amortizasiya olunmuş dəyərinin hesablanması və faiz gəlirinin müvafiq dövr üzrə bölgüsü üsuludur. Satın alınan və ya yaranan kredit zərərinə məruz qalmış maliyyə aktivlərindən (yəni ilkin tanınma zamanı dəyərsizləşmiş aktivlər) başqa maliyyə aktivləri üzrə effektiv faiz dərəcəsi, ehtimal edilən kredit zərərləri istisna olmaqla borc alətinin nəzərdə tutulan müddəti və ya (tətbiq olunarsa) daha qısa müddət ərzində hesablanmış gələcək nağd pul daxilolmalarını (o cümlədən effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edən ödənilmiş, yaxud alınmış bütün haqlar, ödənişlər, əməliyyat xərcləri və ya mükafatlar) ilkin tanınma anında xalis qalıq məbləğinədək diskontlaşdıran dəqiq dərəcədir.

Satın alınmış və ya əldə olunmuş kredit dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün, kreditlə tənzimlənən effektiv faiz dərəcəsi, gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini, ehtimal olunan kredit zərərləri daxil olmaqla, ilkin tanınma zamanı borc alətinin amortizasiya olunmuş dəyərində diskontlaşdırılmaqla hesablanır.

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan manatı ilə)

Maliyyə aktivinin amortizasiya olunmuş dəyəri, ilkin tanımada maliyyə aktivinin əsas ödəniş çıxılmaqla, hər hansı zərər üzrə düzəliş edilməklə həmin ilkin dəyər ilə ümumi dəyər arasındakı fərq üzrə effektiv faiz dərəcəsini istifadə etməklə məcmu amortizasiya əlavə olunmaqla, maliyyə aktivinin ölçüldüyü dəyərdir. Maliyyə aktivinin ümumi qalıq dəyəri hər hansı bir zərər öhdəliyinə düzəliş edilməzdən əvvəl maliyyə aktivinin amortizasiya olunmuş dəyəri hesab olunur.

Faiz gəliri, daha sonra amortizasiya edilmiş dəyərdə və DMGVƏD ilə qiymətləndirilən borc alətlərinin effektiv faiz metodundan istifadə edilməklə tanınır. Satın alınmış və ya əldə olunmuş kredit dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri istisna olmaqla, maliyyə aktivləri üçün, faiz gəliri sonradan kredit itkisinə məruz qalmış maliyyə aktivləri istisna olmaqla, maliyyə aktivinin ümumi qalıq dəyərində effektiv faiz dərəcəsini tətbiq etməklə hesablanır.

Cəmiyyətin maliyyə aktivlərinin əksəriyyəti, daha sonra amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülmüş maliyyə aktivləri kimi təsnif edilmişdir. Cəmiyyətin maliyyə öhdəlikləri daha sonra amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülmüş maliyyə öhdəlikləri kimi təsnif edilmişdir. Cəmiyyət mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülmüş hər hansı maliyyə öhdəliyinin təsnifatını seçmir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərəri modelini amortizasiya edilmiş dəyərlə və ya digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülmüş maliyyə aktivlərinə tətbiq edir.

İlkin tanımadan sonra maliyyə aktivi üzrə kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artıqda, bu maliyyə aktivi üçün ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat ömürlük ehtimal olunan kredit zərərinə bərabər dəyərdə ölçülür.

Əgər hesabat tarixində maliyyə aktivi üzrə kredit riski ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artmamışdırsa, bu maliyyə aktivi üçün ehtimal edilən kredit zərəri (sadələşdirilmiş yanaşmanın seçildiyi kreditor borcları istisna olmaqla) 12 aylıq ehtimal edilən kredit zərərlərinə bərabər dəyərdə ölçülür.

Kreditor borcları və alınacaq digər vəsaitlər üçün, əhəmiyyətli bir maliyyələşdirmə komponentinin olub-olmamasından asılı olmayaraq, ömür boyu ehtimal olunan kredit zərəri əsasında ölçülür. Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərəri qiyətləndirmək üçün daxili modeldən istifadə edir. Model, 9 sayılı MHBS-ə uyğun olaraq tərtib edilmiş və qarşı tərəflərin kredit risklərinin qiymətləndirilməsi üçün maliyyə sisteminin xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq, qarşı tərəflərə hesab sistemini təyin etməklə hazırlanmışdır.

Təyin edilmiş bal (reyting) fərdi şəkildə hesablanmış Defolt Ehtimalıdır (DE). Aktivin bir bal qrupundan daha aşağı bal qrupuna keçməsi digər meyarlar arasında kredit riskinin əhəmiyyətli artımı hesab olunur.

Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Ədalətli dəyər, ölçülmə tarixində əsas bazarda və ya əsas bazar olmadıqda həmin tarixdə Cəmiyyətin daxil ola biləcəyi daha sərfəli bazarda bazar iştirakçıları arasında intizamlı əməliyyatda aktivi satmaq üçün qəbul edilmiş və ya öhdəliyi ötürmək üçün ödəniləcək qiymətdir. Ədalətli dəyərin ölçülməsinə əsasən, aktivin satılması və ya öhdəliyin ötürülməsi üzrə əməliyyat baş verir:

- aktiv və ya öhdəlik üçün əsas bazarda; və ya
- əsas bazarın yoxluğu şəraitində aktiv və ya öhdəlik üçün ən əlverişli bazarda.

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan manatı ilə)

Əsas bazar və ya ən əlverişli bazar Cəmiyyət tərəfindən əlçatan olmalıdır. Aktiv və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri bazar iştirakçılarının öz iqtisadi maraqlarına uyğun hərəkət etdiklərini nəzərə alaraq aktiv və ya öhdəliklərin ədalətli dəyərini müəyyənləşdirərkən bazar iştirakçılarının aktiv və ya öhdəliyin ölçülməsində istifadə etdikləri mülahizələrdən istifadə edilir. Qeyri-maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyəri ölçülərkən bazar iştirakçısının aktivin ən çox və ən yaxşı istifadə tətbiqindən yararlanmaqla ondan istifadə etmək və ya başqa bazar iştirakçısına satmaq yolu ilə iqtisadi mənfəəti artırmaq bacarığı nəzərə alınır.

Cəmiyyət, həmin şəraitdə müvafiq olan və ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün mövcud olan məlumatlar üzrə müvafiq müşahidə edilən gəlirlərin istifadəsini artıran və müşahidə edilə bilməyən gəlirlərin istifadəsini azaldan qiymətləndirmə üsullarından istifadə edir.

Ədalətli dəyəri ölçülən və maliyyə hesabatlarında açıqlanmış bütün aktivlər və öhdəliklər aşağıda təsvir edilmiş və bütövlükdə ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün mühüm olan ən aşağı səviyyədə məlumatlara əsaslanmış ədalətli dəyər iyerarxiyasında təsnifləşdirilir:

- 1-ci Səviyyə – fəal bazarlarda oxşar aktivlər və öhdəliklər üzrə təyin edilmiş (nizamlanmamış) bazar qiymətləri;
- 2-ci Səviyyə – aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilə bilən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir;
- 3-cü Səviyyə – aktiv və ya öhdəlik üçün müşahidə edilə bilməyən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir.

Maliyyə hesabatlarında dövrü əsasda tanınmış aktivlər və öhdəliklər üzrə Cəmiyyət hər hesabat dövrünün sonunda yenidən təyin edilmiş təsnifatla (bütövlükdə ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün zəruri olan ən aşağı səviyyəli məlumata əsaslanmış) iyerarxiyada Səviyyələr arasında köçürmələrin olub-olmadığını müəyyən edir.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri elə aktivlərə deyilir ki, onları nağd vəsaitlərə istənilən zaman tez bir şəkildə çevirmək mümkün olsun və bu zaman onların dəyərində çox cüzi bir fərq baş versin. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş maya dəyərində tanınır. İstifadə məhdudluğu olan vəsaitlər isə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə daxil edilməmişdir. Hesabat tarixindən sonra ən az on iki ay ərzində dəyişdirilmək və ya öhdəliyin əvəzini ödəmək məqsədləri ilə istifadəsi məhdudlaşdırılmış qalıqlar digər kateqoriyalara daxil edilir.

Avans ödənişləri

Cəmiyyət yalnız aktiv üzrə pul daxil olmaları ilə bağlı müqavilə hüquqlarının vaxtı bitdikdə, yaxud maliyyə aktivini və aktiv üzrə mülkiyyət hüquqları ilə bağlı bütün risk və imtiyazları əsas etibarilə digər müəssisəyə ötürükdə maliyyə aktivinin tanınmasını dayandırır.

Maliyyə öhdəlikləri

Bütün maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə və MZVƏD əsasında tanınmaqla amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

Maliyyə öhdəliyi (i) biznesin birləşməsi zamanı alıcının şərti mükafatı olduqda, (ii) ticarət və ya (iii) MZVƏD üçün nəzərdə tutulduğu halda maliyyə öhdəlikləri MZVƏD üzrə təsnif edilir. (i) Biznesin birləşməsi zamanı alıcının şərti mükafatı olmayan, (ii) ticarət və ya (iii) MZVƏD üzrə təsnif edilməyən maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə edərək amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülür.

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan manatı ilə)

Effektiv faiz metodu maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyinin, yaxud maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri qrupunun amortizasiya olunmuş dəyərinin hesablanması və faiz gəliri, yaxud faiz xərcinin müvafiq dövr üzrə bölüşdürülməsi üsuldur. Effektiv faiz dərəcəsi borc alətinin nəzərdə tutulan müddəti və ya (təbiiq olunarsa) daha qısa müddət ərzində hesablanmış gələcək nağd pul daxilolmalarını (o cümlədən effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edən məntəqələrdə ödənilmiş, yaxud alınmış bütün haqlar, əməliyyat xərcləri və digər mükafat yaxud endirimlər) ilkin tanınma anında xalis balans məbləğinədək dəqiqliklə diskontlaşdırılan dərəcədir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət maliyyə öhdəliyini maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan (və ya maliyyə öhdəliyinin bir hissəsini) yalnız bu öhdəlik ləğv edildiyi halda, məsələn müqavilədə göstərilən öhdəlik yerinə yetirildikdə və ya ləğv olunduqda və ya müddəti başa çatdığı zaman çıxarır.

Əsaslı şərtlərlə borc alətləri üzrə mövcud debitor və kreditor arasında mübadilə aparılması halları ilkin maliyyə öhdəliyinin ləğv edilməsi və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması kimi nəzərə alınır. Eynilə, mövcud maliyyə öhdəliyinin və ya onun bir hissəsinin (debitorun maliyyə çətinlikləri ilə əlaqəli olmasından asılı olmayaraq) şərtlərinin əhəmiyyətli şəkildə dəyişdirilməsi, ilkin maliyyə öhdəliyinin ləğv edilməsi və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması kimi tanınır.

Yeni yaradılmış maliyyə öhdəliyinin şərtlərinə əsasən, o cümlədən alınmış hər hansı haqlar üzrə nağd ödənilmiş haqlar və ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılmış ödənişlər də daxil olmaqla, pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış hazırkı dəyəri, ilkin maliyyə öhdəliyi üzrə qalan pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış hazırkı dəyərindən ən az 10 faiz fərqləndikdə, yeni müddələrin əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olması hesab edilir. Borc alətlərinin mübadiləsi və ya şərtlərin dəyişdirilməsi öhdəliyin ləğvi olaraq nəzərə alınmırsa, çəkilmiş xərclər və ya haqlar ləğvetmə üzrə gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi tanınır. Mübadilə və ya dəyişdirmə öhdəliyin ləğvi olaraq nəzərə alınmırsa, hər hansı xərclər və ya haqlar öhdəliyin qalığı dəyərində düzəliş olaraq tanınır və dəyişdirilmiş öhdəliyin qalan müddəti ərzində amortizasiya olunur.

Maliyyə alətlərinin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri yalnız Cəmiyyətin aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi üçün müəyyən edilmiş hüququ olduqda, eləcə də Cəmiyyətin müqavilə üzrə əvəzləşdirməni aparmaq və eyni zamanda aktivi realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda əvəzləşdirilə bilər.

Mənfəət vergisi

Mənfəət vergisi hazırkı maliyyə hesabatlarında Azərbaycan Respublikasının hesabat tarixinə qüvvədə olan qanunvericiliyinə uyğun olaraq hesablanmışdır. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarət olub, mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. Lakin həmin və ya başqa dövrdə bilavasitə kapital hesablarında qeydə alınan əməliyyatlara aid olan vergilər bilavasitə kapital hesablarında qeydə alınır.

Cari mənfəət vergisi, cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət, maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan manatı ilə)

Təxirə salınmış mənfəət vergisi balans öhdəliyi metodundan istifadə etməklə, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatları məqsədləri üçün onların qalıq dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlkən uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliklərin ilkən qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (biznes birləşməsi halları istisna olmaqla).

Təxirə salınmış vergi qalıqları, balans tarixinə qüvvədə olan vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır. Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərəri o zaman hesablanır ki, bu çıxılmaların realizasiya oluna bilməsi üçün gələcəkdə kifayət qədər vergiyə cəlb ediləcək mənfəətin mövcudluğu ehtimal edilsin.

Nizamnamə kapitalı

Adi səhmlər kapital bölümündə təsnifləşdirilir. Adi səhmlərin yerləşdirilməsi ilə əlaqədar olan birbaşa əlavə xərclər bütün vergi təsirləri istisna olmaqla kapitalın azaldılması kimi uçota alınır. Adi səhmlər üzrə ödənilən dividendlər kapital bölümündə elan olunduğu dövrdə azalma kimi təqdim edilir.

Hesabat tarixindən sonra elan edilmiş dividendlər “Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr” adlı 10 sayılı Beynəlxalq Mühəsibat Uçotu Standartına (“MUBS 10”) müvafiq olaraq maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

Xarici valyuta əməliyyatları

Cəmiyyətin funksional valyutası fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Cəmiyyətin funksional və hesabat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır (“AZN”).

Monetar aktiv və öhdəliklər, ARMB-nin müvafiq hesabat tarixinə qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə əsasən hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilir. Bu cür əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və ARMB-nin ilin sonuna olan rəsmi valyuta məzənnəsi ilə monetar aktiv və öhdəliklərin hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan müsbət və mənfə məzənnə fərqləri məcmu gəlir haqqında hesabatda qeydə alınır.

İlin sonuna qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə yerli valyutaya çevrilmə qeyri-monetar maddələrə, o cümlədən pay alətlərinə tətbiq edilmir. Məzənnə dəyişikliklərinin pay qiymətli kağızların ədalətli dəyərinə təsiri ədalətli dəyər üzrə yenidən qiymətləndirmə nəticəsində gəlir və ya xərclərin bir hissəsi kimi qeydə alınır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı Cəmiyyət aşağıda göstərilən valyuta məzənnələrindən istifadə etmişdir:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2021-ci il
AZN/1 ABŞ dolları	1.7000	1.7000
AZN/1 Avro	1.8114	1.9265

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan manatı ilə)

İşçilərə sərf olunan xərclər və müvafiq ayırmalar

Əməkhaqları, məvaciblər, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və bülletenlər üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar (misal üçün, səhiyyə və uşaq bağçası xidmətləri, profilaktik yemək və ərzaq) Cəmiyyətin işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır.

Digər gəlirlərin və xərclərin tanınması

Digər gəlirlər və xərclər hesablama metodu əsasında tanınır.

Şərti öhdəliklər və aktivlər

Şərti öhdəliklər maliyyə hesabatlarında tanınmır. Onlar iqtisadi cəhətdən səmərəli resursların məxarici ehtimalı olmayanadək maliyyə hesabatlarının müvafiq qeydlərində açıqlanır.

Şərti aktivlər maliyyə hesabatlarında qeyd olunmur, lakin iqtisadi mənfəət əldə edilməsi ehtimalı real olduqda maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

İcarə öhdəliyi

İcarənin qüvvəyə mindiyi tarixdə Cəmiyyət icarə müddəti ərzində həyata keçiriləcək icarə ödənişlərinin cari dəyəri ilə ölçülən icarə öhdəliklərini tanıyır. İcarə ödənişlərinə hər hansı alınacaq icarə güzəşti çıxılmaqla, sabit ödənişlər (maddi sabit ödənişlər daxil olmaqla), indeksdən və ya dərəcədən asılı olan dəyişən icarə ödənişləri və qalıq dəyər zamanətləri altında ödənilməsi ehtimal olunan məbləğlər daxildir. İcarə ödənişləri həmçinin Cəmiyyət tərəfindən həyata keçiriləcəyi əsaslı şəkildə müəyyən edilmiş alış seçiminin icra qiyməti və icarə müddəti Cəmiyyətin müqaviləni ləğv etmək seçimini həyata keçirməsini əks etdirdiyi təqdirdə icarəyə xitam verilməsi üçün cərimələrin ödənilməsini də əhatə edir.

İndeksdən və ya dərəcədən asılı olmayan dəyişən icarə ödənişləri ödənişə səbəb olan hadisə və ya vəziyyətin baş verdiyi dövrdə xərclər (ehtiyatların istehsalı üçün yaranmadığı halda) olaraq uçota alınır.

İcarədə nəzərdə tutulan faiz dərəcəsi tez bir zamanda müəyyən edilə bilmədiyindən, icarə ödənişlərinin cari dəyərini hesablayarkən, Cəmiyyət icarənin başlanması tarixində artan borc faizindən istifadə edir. Başlangıç tarixindən sonra icarə öhdəliklərinin məbləği faizlərin yığılmasını əks etdirmək üçün artırılır və edilən icarə ödənişləri üçün azaldılır. Bundan əlavə, icarə öhdəliklərinin qalıq dəyəri düzəliş, icarə müddətində dəyişiklik, icarə ödənişlərində dəyişiklik (məsələn, belə icarə ödənişlərini müəyyən etmək üçün istifadə olunan indeks və ya dərəcənin dəyişməsi nəticəsində gələcək ödənişlərə edilən dəyişikliklər) və ya əsas aktivin alınması üçün seçimin qiymətləndirilməsində dəyişiklik olduğu təqdirdə, yenidən ölçülür.

4. UÇOT SIYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMIYYƏTLİ UÇOT TƏXMİNLƏRİ VƏ FƏRZIYYƏLƏR

Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının hazırlanması hesabat tarixinə təqdim edilən aktiv və öhdəliklərin məbləğlərinə təsir göstərə biləcək və başa çatmış müddət ərzində gəlir və xərclərin təqdim edilmiş məbləğləri üzrə rəhbərlikdən təxminlərin və mülahizələrin verməsini tələb edir.

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan manatı ilə)

Nəticədə, biznes fəaliyyətlərinin qeyri-müəyyənliyi nəticəsində maliyyə hesabatlarında bir çox maddələrin dəqiq qiymətləndirilməsi mümkün olmur və yalnız müəyyən ehtimallar irəli sürülə bilər. Ehtimallar maliyyə hesabatları hazırlanarkən ən son məlumatlara əsaslanan mühakimələri nəzərdə tutur. Gələcək hadisələr haqqında mövcud vəziyyət və ehtimallar, Cəmiyyətin nəzarətindən kənar yaranan bazar dəyişiklikləri və ya şəraitə görə dəyişə bilər. Bu cür dəyişikliklər baş verdikləri zaman Cəmiyyət tərəfindən edilən təxminlərdə öz əksini tapır.

Ən əhəmiyyətli təxminlər əmlak və avadanlıqların amortizasiya dövrü, maliyyə və qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri, köhnəlmiş mal və material ehtiyatları üzrə ehtiyatlar ilə bağlıdır. Faktiki nəticələr həmin təxminlərdən fərqli ola bilər.

Cəmiyyətin mühasibat uçotu siyasətinin tətbiq edilməsi prosesində rəhbərlik maliyyə hesabatlarında tanınmış məbləğlər üzrə ən əhəmiyyətli təsiri olan daxil edilən təxminlərdən başqa rəhbərlik aşağıdakı mülahizələri edir.

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin ölçülməsi

Cəmiyyətin bir sıra mühasibat uçotu siyasəti və açıqlamaları, maliyyə və qeyri-maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üçün ədalətli dəyərin ölçülməsini tələb edir.

Cəmiyyət ədalətli dəyərin ölçülməsi ilə əlaqədar olaraq müəyyən nəzarət çərçivəsinə malikdir.

Aktiv və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini ölçərkən, Cəmiyyət mümkün qədər bazarda müşahidə edilə bilən məlumatlardan istifadə edir. Ədalətli dəyərlər aşağıdakı qiymətləndirmə üsullarında istifadə olunan məlumatlara əsaslanaraq ədalətli dəyər iyerarxiyasında müxtəlif səviyyələrdə təsnifləşdirilir.

- *1-ci Səviyyə* – fəal bazarlarda oxşar aktivlər və öhdəliklər üzrə təyin edilmiş (nizamlanmamış) bazar qiymətləri;
- *2-ci Səviyyə* – aktiv və ya öhdəlik üzrə birbaşa (yəni qiymətlər) və ya dolayı yolla (yəni qiymətlərdən əldə edilir) müqayisə edilə bilən 1-ci düzəlişdə daxil edilmiş qiymətlərdən başqa daxilolmalar;
- *3-cü Səviyyə* – aktiv və ya öhdəlik üçün müşahidə edilə bilməyən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir.

Bir aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini ölçmək üçün istifadə edilən məlumatlar, ədalətli dəyər iyerarxiyasının müxtəlif səviyyələrində təsnif edilə bilərsə, ədalətli dəyər iyerarxiyasının eyni dərəcəsi bütün ölçmə üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş kimi ədalətli dəyərin ölçülməsi bütünlükdə təsnif edilir.

Əmlak, tikili və avadanlıqların və qeyri-maddi aktivlərin faydalı iqtisadi ömrü

Cəmiyyət hər maliyyə ilinin sonunda əmlak, tikili və avadanlıqların, qeyri-maddi aktivlərin qalan faydalı iqtisadi ömürlərini qiymətləndirir. Bu aktivlərin nəzərdə tutulan faydalı ömürləri ötən ilin qiymətləndirilməsindən fərqli olduqda, “Uçot Siyasətləri, Uçot Qiymətləndirmələrində Dəyişikliklər və Xətalər” adlı 8 sayılı MUBS standartına müvafiq olaraq uçot təxminlərində dəyişiklik olaraq uçota alınır. Belə təxminlərin əmlak, tikili və avadanlıqların, qeyri-maddi aktivlərin qalıq dəyərlərinin məbləğləri və mənfəət və zərərdə tanınmış amortizasiya üzrə təsirləri olur.

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan manatı ilə)

Əmlak, tikili və avadanlıqların və qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət hər bir hesabat tarixinə aktivlərin dəyərsizləşməsinə dair ehtimalın olmasını qiymətləndirir. Əgər hər hansı belə ehtimal mövcuddursa və ya fərdi aktiv üçün illik dəyərsizləşmə üzrə təhlil tələb edilirsə Cəmiyyət aktivin əvəz olunması dəyərini təxmin edir. Aktivin əvəz olunma dəyəri, onun digər aktivlərdən müstəqil şəkildə pul vəsaitləri yaratmaq qabiliyyətinin olduğu hallar istisna olmaqla, aktivin və ya pul vəsaiti yaradan vahidin ən yüksək ədalətli dəyərindən satış xərcləri və istifadə dəyəri çıxılması nəticəsində yaranan dəyərə bərabərdir.

Aktivin ədalətli dəyəri onun əvəz olunma dəyərindən artıq olduqda aktiv dəyərsizləşmiş hesab edilir və onun qalıq dəyəri müvafiq olaraq azaldılır. Əmlak, tikili və avadanlıqların və qeyri-maddi aktivlərin dəyərsizləşməsi təyinatına dəyərsizləşmənin baş vermə səbəbi, zaman və dəyərsizləşmə məbləği kimi təxminlər daxildir, lakin bununla məhdudlaşmır.

Dəyərsizləşmə cari rəqabət şəraitlərinin dəyişdirilməsi, sənaye üzrə gözlənilən artma, artırılmış kapital dəyəri, gələcəkdə mümkün olan maliyyə vəsaitlərində dəyişikliklər, texnologiyaların köhnəlməsi, xidmətlərin dayandırılması, cari əvəzləşdirmə xərcləri və dəyərsizləşmənin mövcud olduğunu təyin edən şərtlərdə digər dəyişikliklər kimi bir sıra amillərə əsaslanır. Pul vəsaitləri yaradan vahidinin əvəzi ödənilən məbləğin təyinatına rəhbərlik tərəfindən edilən təxminlər daxildir. İstifadə dəyərinin təmin edilməsi üçün istifadə edilən üsullara diskontlaşdırılmış pul vəsaitlərinin hərəkəti üsulu daxildir və bunlar Cəmiyyətdən pul vəsaitləri yaradan vahid üzrə gözlənilən pul vəsaitlərinin hərəkətinə dair təxmin edilməsini və bu pul vəsaitlərinin hərəkətinin cari dəyərini hesablamaq üçün müvafiq diskont dərəcəsinin seçilməsini tələb edir. Bu təxminlər, istifadə edilən üsullar da daxil olmaqla, əmlak, tikili və avadanlıqların, qeyri-maddi aktivlərin və investisiya mülkiyyətinin, ədalətli dəyərinə və məbləğinə əhəmiyyətli təsir göstərə bilər.

Maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmə zərərləri

Maliyyə aktivlərinin bütün kateqoriyaları üzrə dəyərsizləşmə zərərlərinin ölçülməsi təxminlərin işlədilməsini tələb edir, xüsusilə, dəyərsizləşmə zərərləri müəyyən edilərkən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin məbləği və vaxtı və girov dəyərləri. Bu qiymətləndirmələr bir neçə amildən irəli gəlir ki, bunların dəyişməsi müxtəlif səviyyəli ehtiyatlarla nəticələnə bilər. Cəmiyyət tərəfindən EOKZ-nin hesablamaları müxtəlif giriş məlumatlarının seçimi və onların qarşılıqlı əlaqəsi ilə bağlı bir sıra müvafiq fərziyyələri əhatə edən kompleks modellərin nəticəsidir. Uçot təxminləri və qiymətləndirmələri hesab olunan EOKZ modellərinin elementləri bunlardır:

- EOKZ-ləri ümumi əsasla qiymətləndirilən maliyyə aktivlərinin seqmentlərə bölünməsi;
- EOKZ modellərinin, o cümlədən müxtəlif düsturların və giriş məlumatları seçiminin işlənilməsi;
- Makroiqtisadi ssenarilər ilə işsizlik səviyyəsi və girov dəyərləri kimi iqtisadi giriş məlumatları arasındakı əlaqənin və DE (defolt ehtimalı), DHRH (defolt halında riskin həcmi) və DHZ (defolt halında zərər) əmsallarına təsirin müəyyənləşdirilməsi;
- EOKZ modelləri üçün iqtisadi giriş məlumatlarını əldə etmək üçün perspektiv makroiqtisadi ssenarilərin seçilməsi və onların həyata keçirilməsinin qiymətləndirilməsi.

Gəlirin tanınması

Xidmət gəlirlərinin əhəmiyyətli hissəsi əqdlər üzrə tarif, faiz gəlirləri və bütün digər gəlir yönümlü fəaliyyətinin göstərilməsindən ibarətdir. Əhəmiyyətli mülahizələrin tələb olunduğu nisbi müstəqil satış qiyməti əsasında hər bir icra öhdəliyinə müxtəlif xidmətlərin qiymətləri ayrılmalıdır. Cəmiyyət müstəqil satış qiymətini bazar şərtləri və digər müşahidə edilən məlumatlar daxil olmaqla, bütün mümkün məlumatlar əsasında bölüşdürmə məqsədinə cavab verəcək bir sıra qiymətlərdən istifadə edərək qiymətləndirir. Xidmət müqavilələrinin əməliyyat qiymətləri məqbul həddə olduğu halda, gəlir müstəqil satış qiymətləri əsasında bölüşdürülməlidir. Cəmiyyət müqavilə əldə etmək üçün artan xərcləri müvafiq xidmətlər göstərildikdə xərc olaraq tanıyır.

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan manatı ilə)

İcarə öhdəliklərinin qiymətləndirilməsi və aktivlərdən istifadə hüququ

16 sayılı MHBS-in tətbiqi aktivlər və icarə öhdəliklərindən istifadə hüququna dair mülahizələr aparmağı tələb edir. İcarə müddətini təyin edərkən, Cəmiyyət yenilmə seçimlərini həyata keçirmək üçün iqtisadi stimül yaradan bütün amilləri və halları (və ya ləğvetmə seçimlərini etməməyi) nəzərə alır. Müqavilənin icarə elementlərinə malik olub-olmadığını qiymətləndirmək də mühakimə tələb edir. İcarə öhdəliklərini hesablamaq məqsədilə istifadə olunan müvafiq diskont dərəcəsini müəyyənləşdirmək üçün təxminlərin edilməsi tələb olunur.

5. YENİ VƏ YENİDƏN İŞLƏNİLMİŞ STANDARTLARIN VƏ ŞƏRHLƏRİN QƏBUL EDİLMƏSİ

Cari ildə Cəmiyyət Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (MUBSS) və MUBSS-un Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhləri Komitəsi (BMHŞK) tərəfindən qəbul edilmiş, Cəmiyyətin fəaliyyəti üçün münasib olan və 31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatmış hesabat dövrünə şamil olunan bütün yeni və yenidən işlənmiş standartları və onlara dair şərhləri qəbul etmişdir.

Maliyyə Uçotunun Konseptual Əsaslarına İstinad – 3 sayılı MHBS-ə edilmiş Düzəliş – 2020-ci ilin may ayında BMUSS tərəfindən “Müəssisələrin birləşməsi” adlı 3 sayılı MHBS-ə düzəliş dərc edilmişdir. Düzəliş 2018-ci ilin mart ayında dərc edilmiş “Maliyyə Hesabatlılığının Konseptual Əsasları”na istinad ilə birlikdə, bu düzəlişin tələblərini əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmədən, 1989-cu ildə dərc edilmiş “Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdimatın Əsasları”na edilən istinadın əvəz olunmasını nəzərdə tutur. Şura eyni zamanda, 37 sayılı BMUS və ya “Təminatlar” adlı 21 sayılı BMHŞK çərçivəsində, ayrı olaraq yaranırsa, borclar və şərti öhdəliklər üçün yaranan potensial ‘2 gün’ mənfəət və ya zərərlərindən yayınmaq üçün 3 sayılı MHBS-in tanınma prinsipinə istisna da əlavə etmişdir. Eyni zamanda, Şura “Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdim Olunması Əsasları”na istinadın əvəz edilməsindən təsirlənməyəcək şərti aktivlər üçün 3 sayılı MHBS-in mövcud təlimatına dair izahlar verməyi qərarlaşdırmışdır.

Əmlak, Tikili və Avadanlıqlar: Nəzərdə tutulan İstifadədən əvvəl Daxilolmalar – 16 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər. 2020-ci ilin may ayında, BMUSS müəssisələrin əmlak, tikili və avadanlıqların dəyərindən, rəhbərliyin nəzərdə tutduğu qaydada fəaliyyət göstərə bilməsi üçün həmin aktivləri lazımı yerə və şəraitə çatdırarkən istehsal olunan aktivlərin satışından əldə olunan gəlirləri çıxmağı qadağan edən “Əmlak, Tikili və Avadanlıqlar – Nəzərdə tutulan İstifadədən əvvəl Daxilolmalar” düzəlişini dərc etmişdir. Bunun əvəzinə, müəssisə bu cür aktivlərin satışından əldə olunan gəlirləri və bu aktivlərin istehsal xərclərini mənfəət və zərər hesabında tanıyır.

Ağır Şərtli Müqavilələr – Müqavilənin Yerinə Yetirilməsinə dair Xərclər – 37 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər. 2020-ci ilin may ayında, BMUSS, 37 sayılı BMUS-a müqavilənin ağır şərtli və ya zərər yaradan olduğunu qiymətləndirərkən müəssisənin hansı xərcləri nəzərə alması barədə düzəlişlər etmişdir. Düzəlişlər “birbaşa əlaqəli xərc yanaşması”nı tətbiq edir. Mal və ya xidmətləri təmin etmək üçün birbaşa müqaviləyə aid olan xərclərə həm artan xərclər, həm də müqavilə fəaliyyətləri ilə birbaşa əlaqəli xərclərin bölüşdürülməsi daxildir. Ümumi və inzibati xərclər birbaşa müqavilə ilə əlaqəli deyil və müqavilə üzrə qarşı tərəf üçün açıq şəkildə ödənilməli olmadıqca istisna olunur.

“Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlılığı Standartlarının İlk dəfə Tətbiqi” adlı 1 sayılı MHBS – ilkin tətbiq edən törəmə olaraq. BMUSS 2018-2020-ci il üzrə illik təkmilləşdirmələr çərçivəsində “Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarının ilk dəfə qəbul edilməsi” adlı 1 sayılı MHBS-də dəyişiklik etmişdir. Dəyişiklik ana müəssisənin MHBS-ə keçid tarixinə əsasən, ana müəssisə tərəfindən bildirilən məbləğlərdən istifadə etməklə, məcmu çevirmələr üzrə fərqlərini ölçmək üçün 1 sayılı MHBS-in D16 (a) bəndini tətbiq etməyi seçən bir törəmə müəssisəyə icazə verir. Bu düzəliş 1 sayılı MHBS-in D16 (a) bəndini tətbiq etməyi seçən bir asılı və ya birgə müəssisəyə də tətbiq edilir.

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMIYYƏTI

MALIYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan manatı ilə)

“Maliyyə Alətləri” adlı 9 sayılı MHBS – Maliyyə öhdəliklərinin silinməsi üzrə “10 faiz” dəyərində test üzrə iştirak haqqı. MHBS standartları prosesinə 2018-2020-ci illərdə illik təkmilləşdirmələrin bir hissəsi olaraq, BMUSŞ 9 sayılı MHBS-ə düzəliş etmişdir. Düzelmiş bir müəssisənin yeni və ya dəyişdirilmiş maliyyə öhdəliyinin şərtlərinin ilkin maliyyə öhdəliyinin şərtlərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olub-olmadığını qiymətləndirərkən əlavə etdiyi haqları aydınlaşdırır. Bu rüsumlara yalnız borcalan və ya borcverən tərəfindən başqasının adından ödədiyi və ya aldığı haqlar daxil olmaqla borcalanla borc verən arasında ödənilən və ya alınan ödənişlər daxildir. Müəssisə düzəlişi müəssisənin ilk dəfə tətbiq etdiyi illik hesabat dövrünün əvvəlində və ya ondan sonra dəyişdirilmiş və ya mübadilə edilmiş maliyyə öhdəliklərinə tətbiq edilir.

“Kənd Təsərrüfatı” adlı 41 sayılı BMUS – Ədalətli dəyər ölçmələrində vergi. MHBS standartları prosesinə 2018-2020-ci illərdə illik təkmilləşdirmələrin bir hissəsi olaraq, BMUSŞ “Kənd Təsərrüfatı Standartı” adlı 41 sayılı BMUS-a dəyişiklik etmişdir. Dəyişiklik 41 sayılı BMUS-un 22-ci bəndində müəssisələrin, 41 sayılı BMUS çərçivəsində aktivlərin ədalətli dəyərini ölçərkən vergitutma üçün pul axınlarını istisna etməsi tələbini aradan qaldırır.

Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, yeni standartların Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına maddi təsir göstərəcəyi gözlənilir.

6. DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR

Hazırkı maliyyə hesabatlarının təsdiq edilməsi tarixində Cəmiyyət tərəfindən, qüvvəyə minmə tarixindən əvvəl qəbul edilmiş standart və şərhərdən əlavə, aşağıda göstərilən standart və şərhlər dərc edilmiş, lakin qüvvəyə minməmişdir. Cəmiyyət bu yeni və düzəliş edilmiş standartları və şərhləri, əgər tətbiq olunarsa, qüvvəyə mindikdən sonra qəbul etmək niyyətindədir.

“Sığorta müqavilələri” adlı 17 sayılı MHBS 2017-ci ilin may ayında dərc olunmuşdur və “Sığorta müqavilələri” adlı 4 sayılı MHBS-i əvəz edir. Yeni standart sığorta müqavilələrinin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir. Müəssisə buraxdığı təkrarsığorta müqavilələri də daxil olmaqla sığorta müqavilələrinə; əlində olan təkrarsığorta müqavilələrinə; imtiyazlı iştirak xüsusiyyətləri ilə buraxdığı investisiya müqavilələrinə; müəssisənin bağladığı sığorta müqavilələrinə “Sığorta müqavilələri” adlı 17 sayılı MHBS-i tətbiq etməlidir.

17 sayılı MHBS, 1 yanvar 2023-cü il tarixində və ya ondan sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvədədir. “Müştərilərlə Müqavilələrdən Əldə Edilən Gəlir” adlı 15 sayılı MHBS və “Maliyyə Alətləri” adlı 9 sayılı MHBS standartları ilə birlikdə tətbiq olunduqda erkən tətbiqinə icazə verilir. Bu standart Cəmiyyətə şamil edilmir.

Uçot Siyasətinin Açıqlanması – 1 sayılı BMUS və 2 sayılı MHBS Metodik Sənədi - 2021-ci ilin fevral ayında BMUSŞ 1 sayılı BMUS və “Əhəmiyyətlik haqqında mühakimələrin yürüdülməsi ” adlı 2 sayılı MHBS Metodik Sənədə düzəlişlər etmişdir. Bu düzəlişlər müəssisələrə uçot siyasəti haqqında açıqlamalar edərkən əhəmiyyətliklə bağlı mühakimələrin tətbiq edilməsinə kömək edilməsi məqsədilə təlimat və nümunələri təqdim edir. Düzeltilmiş müəssisələr üçün “əhəmiyyətli” uçot siyasətləri haqqında məlumatın açıqlanması tələbini onların “əhəmiyyətli” uçot siyasətinin açıqlanması tələbi ilə əvəz etməklə və mühasibat uçotu siyasəti ilə bağlı açıqlamalar barədə qərar qəbul edərkən müəssisələrin uçot siyasəti haqqında daha faydalı məlumatı açıqlamaqda kömək etmək məqsədi daşıyır.

1 sayılı BMUS-a edilən düzəlişlər 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün tətbiq edilir və düzəlişlərin daha erkən tətbiqinə icazə verilir. 2 sayılı Metodik Sənədə edilən düzəlişlər əhəmiyyətlik anlayışının mühasibat uçotu siyasəti məlumatlarına tətbiqi ilə bağlı məcburi olmayan təlimatları ehtiva etdiyi üçün, bu düzəlişlər üçün qüvvəyə minmə tarixi müəyyən edilməmişdir.

“BAKI FOND BİRJASI” QAPALI SƏHMDAR CƏMİYYƏTİ

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)

(Azərbaycan manatı ilə)

Uçot təxminlərinin müəyyən edilməsi – 8 saylı BMUS-a edilən Düzəlişlər – 2021-ci ilin fevral ayında BMUSSŞ “uçot təxminləri” anlayışını təqdim edən 8 saylı BMUS-a düzəlişi dərc etmişdir. Düzəlişlər müəssisələrin uçot siyasətindəki dəyişiklikləri uçot təxminlərindəki dəyişikliklərdən necə fərqləndirməli olduğunu və xətalara aradan götürülməsini izah edir. Həmçinin, bu düzəlişlər mühasibat uçotu təxminlərini hazırlamaq üçün müəssisələrin ölçmə üsullarından və giriş məlumatlarından necə istifadə etdiyini aydınlaşdırır.

Düzəlişlər 1 yanvar 2023-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir və həmin dövrün başlanğıcında və ya ondan sonra baş verəcək uçot siyasəti və uçot təxminlərindəki dəyişikliklərə tətbiq edilir. Bu tip faktlar açıqlanarsa, düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

Eyni əməliyyatdan yaranan aktiv və öhdəliklərə aid təxirə salınmış vergilər – 12 saylı BMUS-a edilən Düzəlişlər - 2021-ci ilin may ayında Şura 12 saylı BMUS-a uyğun olaraq müəssisələrdən ilkin tanınma zamanı vergi bazasını artıran və azaldan bərabər məbləğdə müvəqqəti fərqlərə səbəb olan əməliyyatlar üzrə təxirə salınmış vergini tanımağı tələb edir.

Düzəlişlər təqdim edilən ən erkən müqayisəli dövrün əvvəlində və ya ondan sonra baş verən əməliyyatlara tətbiq edilməlidir. Bundan əlavə, təqdim olunan ən erkən müqayisəli dövrün əvvəlində icarə və istismardan çıxarma öhdəlikləri ilə bağlı bütün gəlirdən çıxılan və vergiyə cəlb olunan müvəqqəti fərqlər üçün təxirə salınmış vergi aktivini (kifayət qədər vergi tutulan mənfəətin olması şərtilə) və təxirə salınmış vergi öhdəliyi də tanınmalıdır.

BMUSSŞ, satış kimi uçota alınması nəzərdə tutulan 15 saylı MHBS-nin tələblərinə cavab verən satış və geri icarə əməliyyatlarını sonradan satıcı-icarədarın necə ölçməsinə aydınlaşdırmaq üçün **“Satış və Geri İcarə üzrə İcarə Öhdəliyi”ni (16 saylı MHBS-yə edilən Düzəlişlər) düzəlişlərlə birgə** dərc etmişdir. **Satış və Geri İcarə üzrə İcarə Öhdəliyi (16 saylı MHBS-yə edilən Düzəlişlər)** satıcı-icarədarın istifadə hüququnu özündə saxlayan hər hansı gəlir və ya zərər məbləğini tanıamaq üçün geri icarədən irəli gələn icarə öhdəliyini sonradan ölçməsinə tələb edir. Yeni tələblər satıcı-icarədarı icarənin qismən və ya tam xitam verilməsi ilə bağlı hər hansı gəlir və ya zərəri mənfəət və ya zərərdə tanınmasını qadağa etmir. Düzəlişlər 1 yanvar 2024-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvəyə minir. Düzəlişlərin daha erkən tətbiqinə icazə verilir.

Müəssisənin hesabat dövründən sonra on iki ay ərzində riayət etməli olduğu şərtlərin, öhdəliklərin təsnifatına təsirini müəyyən etmək üçün 2022-ci ilin oktyabr ayında BMUSSŞ **“Kovenantlar ilə bağlı uzunmüddətli öhdəliklər” (1 saylı BMUS-a Düzəlişlər)** adlı düzəlişi dərc etmişdir. Düzəlişə əsasən öhdəliyin cari və ya uzunmüddətli olaraq təsnifləşdirilməsinə yalnız müəssisənin hesabat tarixində və ya ondan əvvəl riayət etməli olduğu şərtlər təsir edir. Bundan əlavə, müəssisə maliyyə hesabatı üzrə qeydlərdə hesabatın istifadəçilərinə kovenantlar ilə uzunmüddətli öhdəliklərin on iki ay ərzində qaytarıla biləcəyi riskini nəzərdə tutacağı məlumatları açıqlamalıdır. Düzəlişlər 1 yanvar 2024-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üzrə qüvvəyə minir.

“Konsolidasiya olunmuş Maliyyə Hesabatları” adlı 10 saylı MHBS və “İnvestor və onun Asılı və ya Birgə Müəssisəsi arasında Aktivlərin Satışı və ya Ötürülməsi” adlı 28 saylı BMUS (düzəlişlər): 10 saylı MHBS və 28 saylı BMUS-a edilən düzəlişlər investor, onun asılı müəssisəsi və birgə müəssisə arasında aktivlərin satışı və ya ötürülməsi üzrə vəziyyəti ehtiva edir. Düzəlişlər xüsusi olaraq kapital metodu ilə konsolidasiya olunmuş əlaqəli və birgə müəssisələrlə biznes əməliyyatları aparmayan törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirilməsi ilə bağlı olan gəlir və zərərlərin, ana müəssisənin mənfəət və zərər hesabatında əlaqəsi olmayan investora həmin əlaqəli və ya birgə müəssisədə olan payına düşən hissəyə müdaxilə etməmək şərtilə tanınmasını tələb edir.